

**ՆՈՐԻՆ ՍՈՒՐԲ ՕԾՈՒԹՅՈՒՆ Տ.Տ. ԳԱՐԵԳԻՆ Բ
ԾԱՅՐԱԳՈՒՅՆ ՊԱՏՐԻԱՐԺԻ ԵՎ ԱՄԵՆԱՅՆ ՀԱՅՈՑ
ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԻ ԽՈՍՔԸ ՀԱՅՈՑ ԵՂԵՌՆԻ 86-ՐԴ
ՏԱՐԵԼԻՅԻ ԱՌԻԹՈՎ**

(Տեր Զոր, 24 ապրիլի 2001 թ.)

*«Որ զանձինս իրեանց քեզ, Հայր, ըն-
ծայեցին և Որդւոյ քում Զրիպրոսի եղևն
խաչակիցք»:*

Այսրեղ եկանք՝ Մեր հոգու հայացքի առջև ունենալով Արևմտյան Հայաստանի օրինյալ հողը, Սուրբ Մասյաց փեշերին այրվող այգեստաններ, խողխողված մանուկ ու ծեր, դեպի անապար թշվոռ անգնև ու փանջահար ժողովուրդ: Անցանք ափերով Եփրատի, որի ջրերը կյանք բաշխելու փոխարեն Հայոց լեռնաշխարհից դիակ ու արյուն էին բերում 86 փարիներ առաջ և սարսափ էին գուժում ու մահ: Արագընթաց մեքենաներով կտրեցինք անեզր փափաստանը, որը դուք, բյուր նահապականեր հայոց, չափեցիք քայլ-քայլ և խաչը ուսած անցաք Գողգոթայի ճանապարհով:

Եկել ենք որպես շնորհընկալ Ամենայն Հայոց Հայրապետ՝ առաջին անգամ հա-
նուն մեր նախորդների այսօր խորին խոնարհումով ծնրադրելու և Մայր Հայրենիքի ու Սուրբ Էջմիածնի օրհնությունը բաշխելու շիկագույն այս հողին, որը, ժամանակին անջուր ու անմարդաբնակ, հավաքական ձեր գերեզմանը դարձավ ու սրբազորովեց մարտիրոսյալ ձեր արյամբ՝ նվիրական դառնալով համայն հայոց համար:

Անապարի փոթակեզ քամին ավագով ծածկեց անթաղ մնացած ձեր աճյուն-
ները: Բայց մի՞թե Բարձրյալի աչքից կարելի է թաքցնել մարդկային չարիքը, մարդ-
կային ամոթը: Մի՞թե ոճրապարտ մարքով ու ձեռքով գործվածը, որ սրապեց ու բնա-
վեր արեց սրեղծարար հնագույն մի ժողովրդի, կարող է մոռացության շղարշով
պապրվել ու ջնջվել սերունդների հիշողությունից:

Եկել ենք հանուն համայն հայ ժողովրդի, որը աշխարհի բոլոր ծագերում այսօր՝
ապրիլի 24-ին, համախումբ ու միասնական ոգեկոչում է նահապականերիդ սուրբ հի-
շարակը: Այսօր բազմահազար հայորդիներ, Հայաստանի Հանրապետության նա-
խագահի գլխավորությամբ, Ծիծեռնակաբերդի բարձունքում խոնարհվում են ձեր հի-
շարակը հավերժացնող կոթողի առջև:

Եկել ենք ուղեկցությամբ աշխարհասփյուռ մեր զավակաց, ովքեր՝ շառավիղները նախճիրից փրկվածների, աշխարհի չորս կողմերում հայ կյանքը վերահասարարած, պարմական մեր Հայրենիքի արևելյան մի հարվածում Հայաստանի ազատ պետականությունը վերականգնած՝ այսօր նախանձախնդիր են Հայոց ցեղասպանության ճանաչման հարցում, որպեսզի ոչ մի ժողովուրդ չապրի երբեք սեփական ազգի պարկանելության համար կոտորածի ողբերգությունն ու վիրավորանքը և չկառուցի Տեր Զոր, Ծիծեռնակաբերդ ու Եսպ Վաշեմ, որպեսզի ոչ մի հողում չլինեն Մայդանեկ ու Բուխենվալդ:

Սուրբ Էջմիածնի 1700-ամյա Միածնաեջ Լուսե Խորանի օրհնությունն ենք բերել նահապականերիդ նշխարներին, Սուրբ Լուսավորչի Կանթեղի լույսը մշտադոթք: Եկել ենք ուխտի, սրբազան երդման: Եկել ենք ձեր՝ Քրիստոսի խաչակիցներիդ հազարավոր անհայտ անունների հիշարակումով մեր ուխտը ամ Լսրված հասարակելու, համագային մեր միասնականությունը նորոգելու և մեր հավաքը գորացնելու արդարության հաղթանակի հանդեպ: Եկել ենք ասելու ձեզ, որ ամեն ապրիլի 24-ի, նաև այսօր, հայ ընտանիքներում զավակներ են ծնվում՝ հայրերին ու հայուհիներ, որ Առաքելական մեր Սուրբ Եկեղեցու ավագանում մկրտվում են ձեր անուններով:

Միրելի ժողովուրդ հայոց ի սփյուռս աշխարհի.

Այս պահին մեր ուրբի փակ հողին խառնված, փշուր-փշուր ու մանրված ոսկորներն են հայ նահապակաների, սակայն մեր առջև՝ նրանց հիշարակը հավերժացնող վեհապես կոթող-եկեղեցին է՝ երկինք պարզած փրկագործ խաչով, որի թևերի հովանու ներքո խաղաղություն են գրել նշխարները մեր անմեղ զոհերի:

Արդարև, սիրելիներ, բազմիցս խաչվելով չէ, որ խաչակից ենք Քրիստոսին, այլ՝ որովհետև հարություն ենք առել, մահը կյանքով ենք ոտնակոխել և Մեր Տիրոջ՝ Հիսուս Քրիստոսի օրինակով ամոթալարալ թողել մեզ խաչողներին: Մեր ժողովրդի փարագիր զավակները սրեղծարար իրենց կյանքը վերընձյուղեցին աշխարհի փարբեր երկրներում և քրիստոնյա հայի ազնիվ ու օրինավոր նկարագրով հարգանք ու վստահություն վաստակեցին ամենուր: Այդ նույն քրիստոնյա հայը՝ հաց սրեղծող, արհեստավոր, վաճառական, բժիշկ ու ճարտարապետ, Օսմանյան Թուրքիայում անցնող դարասկզբին մահվան դատապարտվեց, քանզի բնիկ ու փոքնիկ ժողովուրդն էր Արարարի երկրի, քանզի դարերով վկայել ու վկայում էր իր հավաքարմությունը Քրիստոսին ու նրա Միրուն, որով մերժել էր չարը ու հաղթել մահեր:

Մեր նահապակաների սուրբ հիշարակի ոգեկոչման այս նվիրական օրը Մեր սիրեցյալ եղբայր Արամ Ա Կաթողիկոսի հետ, Տեր Զոր ուխտի եկած մեր զավակների, համայն մեր ժողովրդի անունից երախտագիտության Մեր խոսքն ենք ուղղում արար ժողովրդին և բոլոր ժողովուրդներին, որոնք արհավիրքի դժնդակ օրերին սատարեցին աստանդական հայերին և մարդասիրության հազարավոր օրհնակներով դատապարտեցին հայկական կոտորածները, իսկ այսօր նույն նախանձախնդրությամբ ճանաչում են Հայոց ցեղասպանության իրողությունը:

